

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

СІМЕЙНЕ ПРАВО

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

КАФЕДРА
ПРАВА, ФІЛОСОФІЇ ТА
ПОЛІТОЛОГІЇ

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонента освітньо-професійної програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації
Викладач

бакалавр
23 Соціальна робота
231 «Соціальна робота»
«Соціальна педагогіка»
3
4 рік, 7 семестр
вибіркова
згідно з тимчасовим та постійним розкладами
українська
вівторок, 11.20-12.40, каб. 210
викладач
Грищенко Олександра Петрівна

Контакти

pravo3000@bigmir.net, 093-4931981

ОПИС КУРСУ

Дисципліна «Сімейне право України» регулює широке коло особистих немайнових та майнових відносин, які виникають на підставі шлюбу, кровного споріднення, усиновлення та інших юридичних фактів Цей курс передбачає вивчення засад регулювання сімейно-правових відносин і пов'язаний з правовими дисциплінами, опанування яких передбачено на інших курсах («Цивільне право»).

Метою викладання навчальної дисципліни «Сімейне право» є формування у здобувачів загальних та фахових компетентностей щодо аналізу міжнародних і вітчизняних нормативно-правових актів та опанування знання щодо формування правовідносин між подружжям, батьками та дітьми, іншими членами сім'ї та родичами у зв'язку із виникненням сім'ї, в тому числі шлюбу, спорідненості, усиновлення, а також при прийнятті на виховання дітей, які залишилися без піклування батьків.

Предметом вивчення дисципліни є система правових норм законодавства України, що регулюють відносини між подружжям, батьками та дітьми, іншими членами сім'ї та родичами.

ЗМІСТ КУРСУ

№	Темати	Аудиторних занять (годин)	
		Денне відділення	Заочне відділення
Змістовий модуль 1. Загальні положення сімейного права			
1	Поняття, предмет та система сімейного права	2	
2	Сімейне законодавство	2	1
3	Сімейні правовідносини	2	
	Разом за змістовим модулем 1	6	1
Змістовий модуль 2. Правовідносини: подружжя, батьків та дітей, інших членів сім'ї та родичів			
4	Поняття шлюбу. укладення та припинення шлюбу	2	
5	Припинення шлюбу	2	
6	Особисті немайнові правовідносини подружжя	2	
7	Майнові правовідносини подружжя	2	

8	Особисті немайнові права та обов'язки батьків та дітей	2	1
9	Майнові правовідносини батьків та дітей	2	1
10	Особисті немайнові та майнові правовідносини за участю інших членів сім'ї та родичів	2	
	Разом за змістовим модулем 2	14	2
Змістовий модуль 3. Форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування			
11	Усиновлення	4	1
12	Опіка та піклування над дітьми	2	1
13	Патронат над дітьми	2	
14	Прийомна сім'я. Дитячий будинок сімейного типу	2	1
	Разом за змістовим модулем 3	10	3
Усього		30	6

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Шифр згідно з ОПШ	Компетентності
ЗК 1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 11	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 12	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ФК 1	Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).
ФК 3	Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ (ЗАЛІК)

1. Поняття, предмет, метод сімейного права.
2. Джерела сімейного права.
3. Принципи сімейного права.
4. Захист сімейних прав та інтересів.
5. Строки у сімейному праві України.
6. Поняття шлюбу та умови укладення шлюбу.
7. Порядок вступу до шлюбу.
8. Недійсність шлюбу.
9. Правові наслідки недійсності шлюбу.
10. Поняття та підстави припинення шлюбу.
11. Розірвання шлюбу у судовому порядку.
12. Розірвання шлюбу в органах РАЦСу.
13. Правові наслідки розірвання шлюбу.
14. Види особистих немайнових прав і обов'язків подружжя.
15. Загальна характеристика майнових правовідносин подружжя.
16. Правовий режим спільного майна подружжя.

17. Правовий режим роздільного майна подружжя.
18. Договірний режим майна подружжя.
19. Шлюбний договір.
20. Права та обов'язки подружжя щодо утримання.
21. Поділ спільного майна подружжя.
22. Визнання шлюбу неукладеним.
23. Позбавлення батьківських прав та поновлення в батьківських правах.
24. Загальні підстави виникнення прав і обов'язків батьків і дітей.
25. Визначення походження дитини від батьків, які перебувають у шлюбі між собою.
26. Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою.
27. Оспорювання батьківства, материнства.
28. Правові наслідки позбавлення батьківських прав.
29. Відібрання дітей без позбавлення батьківських прав.
30. Правовідносини батьків і дітей з приводу майна.
31. Аліментні обов'язки батьків і дітей.
32. Участь батьків у додаткових витратах на дитину.
33. Припинення обов'язку батьків утримувати дитину.
34. Обов'язок батьків утримувати повнолітніх дітей.
35. Обов'язок повнолітніх дітей утримувати батьків та його виконання.
36. Влаштування дитини, батьки якої позбавлені батьківських прав.
37. Підстави виникнення та припинення патронату над дітьми.
38. Поняття патронату над дітьми та його відмінність від інших форм влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування.
39. Звільнення опікуна та піклувальника дитини від їх обов'язків.
40. Припинення опіки та піклування над дітьми.
41. Права та обов'язки піклувальників.
42. Встановлення опіки та піклування над дітьми.
43. Поняття і значення опіки та піклування над дітьми.
44. Поняття та сутність усиновлення.
45. Особи, які можуть бути усиновлювачами.
46. Особи, які не можуть бути усиновлювачами.
47. Забезпечення таємниці усиновлення.
48. Обов'язки патронатного вихователя.
49. Загальна характеристика особистих немайнових прав та обов'язків подружжя.
50. Визнання усиновлення недійсним.
51. Правові наслідки скасування усиновлення.
52. Особисті немайнові правовідносини інших членів сім'ї та родичів.
53. Майнові правовідносини інших членів сім'ї та родичів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Конституція України від 28.06.1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр>
2. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
3. Цивільний кодекс України від 16.03.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
4. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» від 21.11.1992 р. Редакція від 24.10.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>
5. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
6. Закон України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 р. № 2402-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>

7. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
8. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20.12.2002 року № 480 «Про перелік видів добровільного медичного обстеження осіб, які подали заяву про реєстрацію шлюбу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0044-03#Text>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2008 р. № 905 «Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей». Редакція від 16.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/905-2008-%D0%BF#Text>
10. Правила опіки та піклування, затверджені наказом Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства освіти України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України № 34/166/131/88 від 26.05.1999 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0387-99>
11. Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 року № 564 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/564-2002-%D0%BF>
12. Про затвердження Положення про прийомну сім'ю : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 року № 564 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/565-2002-%D0%BF>

Додаткові:

1. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України. Судова практика з питань сімейних стосунків / С. М. Кавун, О. М. Ключев, А. А. Стародубцев, та ін. К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2017. 360 с.
2. Сімейне право України : підручник / Т. В. Боднар, В. С. Гопанчук, О. В. Дзера [та ін.] ; за заг. Ред. Т. В. Боднар та О. В. Дзери. Київ. : Юрінком Інтер, 2016. 520 с.
3. Сімейне право України : підручник / С.В. Булеца, В.В. Забровський, В.Г. Фазикош та ін. ; за ред. С.В. Булеци, В.Г. Фазикоша. Київ : Знання, 2015. 375с.

Інформаційні ресурси:

1. Сайт Верховної Ради України — www.zakon.rada.gov.ua
2. Сайт Кабінету Міністрів України — www.kmu.gov.ua
3. Сайт Верховного Суду України — www.scourt.gov.ua
4. Бібліотека імені В. І. Вернацького — www.nbu.gov.ua

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи (тематичні завдання для самостійної роботи, тести тощо), які виконуються із порушенням встановлених викладачем термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимально можливої кількості балів за даний вид діяльності). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, режим роботи тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка» (2019 р.; Інтернет-ресурс: <https://drive.google.com/file/d/1kpvtbTTnlgy2Tz29iNvgwlMe84tMAkRg/view>). У процесі навчання забороняються академічний плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування (при написанні контрольної роботи та складанні іспиту), хабарництво.

Політика щодо відвідування. Відвідування лекційних занять є бажаним, але не обов'язковим. Теми пропущених лекційних занять студент опрацьовує самостійно. Відвідування практичних занять та контрольних заходів (контрольна робота, екзамен) є обов'язковим. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, карантинні заходи тощо) навчання та складання заліку може відбуватися в онлайн за погодженням із викладачем.

Розподіл балів.

Види оцінювання	Кількість балів
Робота на практичному занятті (у т. числі усна доповідь, доповнення, активність під час дискусій)	35
Опрацювання тематичних завдань для самостійної роботи	35
Контрольні роботи	30
Усього	100

Система переведення балів в залікові оцінки		
За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою університету
A	5 (відмінно)	90-100
B	4 (дуже добре)	83-89
C	4 (добре)	75-82
D	3 (задовільно)	68-74
E	3 (достатньо)	60-67
FX	2 (незадовільно з можливістю повторного складання)	35-59
F	2 (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)	1-34